

Zhrnutie a obsahové vyhodnotenie programu

Kultúrne dedičstvo je jedným z najdôležitejších faktorov, ktoré ovplyvňujú budúce generácie. Nadácia SPP si ako cieľ vytýčila prispieť k zachovaniu tohto dedičstva a v spolupráci so svojim zakladateľom - SPP a.s. a Ministerstvom kultúry SR podporujú obnovu kultúrnych pamiatok na Slovensku.

Vznik programu vyplýva z aktuálneho programového vyhlásenia vlády Slovenskej republiky, kde sa vláda SR zaväzuje vytvoriť celonárodný program obnovy národných kultúrnych pamiatok - **Obnovme si svoj dom**. Strategickou úlohou vyhlásenia vlády je vytváranie reálnych podmienok na obnovu, využívanie a prezentáciu nehnuteľného a hnutel'ného pamiatkového fondu. Na prípravu a realizáciu programu dohliada sekcia kultúrneho dedičstva Ministerstva kultúry Slovenskej republiky.

Nadácia SPP spolupracuje na programe *Obnovme si svoj dom* už od roku 2004.

Zoznam podporených subjektov v rokoch 2004-2006 tvorí prílohu č. 1

Program *Obnovme si svoj dom* systémovo rieši financovanie záchranu, ochrany, obnovy a využitia národných kultúrnych pamiatok, pričom vychádza z princípu financovania z viacerých zdrojov. Je zameraný na podporu obnovy národných kultúrnych pamiatok, ktoré nie sú majetkom štátu (v súčasnosti 84,4 % národných kultúrnych pamiatok), t.j. národných kultúrnych pamiatok, ktoré sú vo vlastníctve samosprávy, právnických osôb (vrátane cirkví a náboženských spoločností) a fyzických osôb. Program umožňuje u náročnejších projektov obnoviť budovy v dlhšom časovom období ako jeden rok, v jednotlivých fázach, čím sa zmiernuje tlak na veľký objem získaných prostriedkov na obnovu. Súčasne umožňuje sledovať a vyhodnocovať postupné dokončovanie obnovy, sprístupňovanie a využívanie jednotlivých častí hodnotných historických budov.

Okrem sociálno-ekonomického prínosu programu (rozvoj služieb, podpora rozvoja zamestnanosti a skvalitňovania lokálnej infraštruktúry) je program aj pozitívnym krokom vlády vo vzťahu k podpore regionálneho rozvoja a diskusie o úlohe kultúry a kultúrneho dedičstva Slovenska. Program prináša aj zatraktívnenie miest a obcí a významné vizuálne zlepšenie stavu pamiatkovo chránených objektov, zlepšenie ich prezentácie a prístupu k nim, zvýšenie atraktivity Slovenska a jeho regiónov pre prílev súkromného kapitálu a investícií (či už priamo cez investorov alebo návštevníkov, obyvateľov a vlastníkov).

Medzi NKP, na obnovu ktorých zvyčajne žiadajú vlastníci podporu, patrí celá škála objektov, ktoré sú súčasťou pamiatkového fondu. Program „Obnovme si svoj dom“ tak umožňuje systémovú podporu:

- nehnutel'ných národných kultúrnych pamiatok, medzi ktoré patria hrady, kaštiele, kúrie, kostoly, kláštory, synagógy, meštianske domy, vidiecka architektúra, technické pamiatky, historické parky
- hnutel'ných národných kultúrnych pamiatok, medzi ktoré patria obrazy, oltáre a ďalšie predmety registrované ako NKP.

Program umožňuje podporu jednotlivej národnej kultúrnej pamiatky (budovy, predmetu) ako i súboru národných kultúrnych pamiatok v pamiatkových rezerváciách a pamiatkových zónach.

Štruktúra programu Obnovme si svoj dom

- 1.1 OBNOVA KULTÚRNYCH PAMIATOK
- 1.2 OBNOVA KULTÚRNYCH PAMIATOK V LOKALITÁCH SVETOVÉHO KULTÚRNEHO DEDIČSTVA
- 1.3 AKTIVITY KULTÚRNEJ POLITIKY A EDIČNEJ ČINNOSTI V OBLASTI OCHRANY PAMIATKOVÉHO FONDU
- 1.4 OBNOVA A VYUŽITIE PAMÄTIHODNOSTÍ OBCE VO VEREJNOM ZÁUJME.

Kto je oprávnený žiadateľ v rámci programu Obnovme si svoj dom?

- a) fyzická osoba,
- b) podnikateľ,
- c) vyšší územný celok alebo obec,
- d) rozpočtová organizácia alebo príspevková organizácia, ktorej zriaďovateľom je vyšší územný celok alebo obec,
- e) občianske združenie,
- f) nadácia,
- g) záujmové združenie právnických osôb, ak je právnickou osobou,
- h) nezisková organizácia poskytujúca všeobecne prospešné služby,
- i) neinvestičný fond,
- j) vysoká škola,
- k) registrovaná cirkev alebo náboženská spoločnosť,
- l) Matica slovenská.

Žiadateľom v podprogramoch 1.1., 1.2. môže byť len vlastník národnej kultúrnej pamiatky alebo vlastník miestnej pamätihodnosti obce v podprograme 1.4. Správcovské spoločnosti, nájomcovia, užívatelia a splnomocnenci vlastníkov kultúrnych pamiatok nemôžu byť žiadateľmi v hore uvedených podprogramoch.

Dotácia sa poskytuje v programe Obnovme si svoj dom prioritne :

- a) **projektom v podprograme 1.1 a 1.2** zameraným na záchranu ohrozených kultúrnych pamiatok, obnovu kultúrnych pamiatok s výnimočnými pamiatkovými hodnotami, na obnovu, regeneráciu, zabezpečenie trvale vyhovujúceho stavu a primerané využitie kultúrnych pamiatok, kultúrnych pamiatok zapísaných v Zozname svetového dedičstva a kultúrnych pamiatok a pamiatkových území navrhnutých na zápis do Zoznamu svetového dedičstva,
- b) **projektom v podprograme 1.3** zameraným na budovanie odbornej, personálnej, dokumentačnej, informačnej a technickej kapacity, mobility organizácií, expertov a podporu medzinárodných aktivít ochrany a prezentácie pamiatkového fondu,
- c) **projektom v podprograme 1.4** zameraným na obnovu pamätihodností obce a na zriadenie využitia pamätihodností obce vo verejnom záujme.

Projekty sú podporené maximálne do výšky:

- v podprograme 1.1 – 90 % celkového rozpočtu projektu
- v podprograme 1.2 – 90 % celkového rozpočtu projektu
- v podprograme 1.3 – 80 % celkového rozpočtu projektu
- v podprograme 1.4 – 70 % celkového rozpočtu projektu.

Spôsob vyhodnotenia žiadostí

Na vyhodnotenie žiadostí v jednotlivých podprogramoch je menovaná odborná komisia, ako poradný orgán generálneho riaditeľa sekcie kultúrneho dedičstva.

Odborná komisia v súlade s podmienkami poskytovania dotácií a kritériami hodnotenia odporúča projekty na rokovanie zmiešanej komisie Nadácie SPP a SPP a.s..

Zmiešaná komisia informuje o výbere projektov členov Správnej rady Nadácie SPP.

*Kritériá hodnotenia programu tvoria Prílohu č.2
Zoznam členov odbornej komisie tvorí Prílohu č.3*

OBNOVME SI SVOJ DOM 2006

V roku 2006 Nadácia SPP na tento program prispela sumou **49 998 231 korún**. Podporila realizáciu siedmich projektov.

Projekty sa realizovali od mája 2006 do novembra 2007.

❖ **Obec Kráľová pri Senci**

Secesný murovaný most s kamennou balustrádou - reštaurovanie
Projekt bol podporený sumou: 5 800 000 Sk

Secesný most s balustrádou bol súčasťou parku patriaceho ku kaštielu. Bol postavený v 19. storočí v secesnom duchu s novobarokovými a rokokovými prvkami. Pred rekonštrukciou sa nachádzal v havarijnom stave. Mnohé časti balustry absentovali, kameň bol silne znečistený, spárovanie bolo vypadané.

❖ **Mesto Spišská Belá**

Rekonštrukcia meštianskych domov na Štefánikovej ulici v Spišskej Belej
Projekt bol podporený sumou: 860 000 Sk

Mesto Spišská Belá v rámci programu OSSD plánovalo rekonštrukciu meštianskych domov na Štefánikovej ulici, ktorá je súčasťou pamiatkovej zóny. Oprava spočíva v rekonštrukcii fasády, nátery strechy, rín a parapetných dosiek. Zrekonštruovaním fasád došlo okrem praktického hľadiska aj k zatraktívneniu pamiatkovej zóny a to najmä po rekonštrukcii mestskej komunikácie realizovanej v inom projekte, čím sa dosiahol multifunkčný efekt.

❖ **Občianske združenie Kursalón**

Rekonštrukcia kultúrnej pamiatky - hudobného pavilónu KURSALÓN Sklené Teplice
Projekt bol podporený sumou: 11 979 970 Sk

Projekt rieši rekonštrukciu hudobného pavilónu v kúpeľoch Sklené Teplice. Objekt je pamiatkovo chránený. Budova hudobného pavilónu bola postavená cca v 2. polovici 19. storočia v klasicistickom slohu. Nikdy nebola prestavaná, iba udržiavaná a opravovaná. Preto pred rekonštrukciou bola drevená stavba zanedbaná a schátralá a prejavilo sa na nej niekoľko porúch. Nesprávne základy spôsobili že stavba sa celá nakláňa, zlé odizolovanie nosnej drevenej konštrukcie spôsobilo jej prehnutie, a nesprávna starostlivosť o strechu má na svedomí jej celkové prehnutie a zatečenie. V projekte sa realizuje vyrovnanie stavby podbetónovaním základov, rekonštrukcia strešnej konštrukcie, nahradenie zhnitých častí nosnej drevenej konštrukcie, zreštaurovanie okenných a dverných výplní a skrásliť okolie novými parkovými úpravami.

❖ **Mesto Levoča**

Rímsko-katolícky kostol sv. Jakuba na Námestí Majstra Pavla č.3 v Levoči
Projekt bol podporený sumou: 6 000 000 Sk

V projekte ide o reštaurovanie spodnej časti veže Rímsko-katolíckeho kostola sv. Jakuba na námestí Majstra Pavla v Levoči. Stav kamennej hmoty bol do rekonštrukcie havarijný. Miera poškodenia bola taká rozsiahla, že hrozilo odpadávanie kamenného materiálu. Aktivity v projekte boli zamerané na obnovu kamenných prvkov veže a obnovu omietky. Okrem toho demontáž ochranných sietí proti holubom, rekonštrukcia samotných okien vitrážami, úpravy vežových hodín.

❖ **Ing. Cyril Syč**

Meštiansky dom s arkierom
Projekt bol podporený sumou: 5 358 261 Sk

Meštiansky dom sa nachádza na námestí SNP č. 22 v Banskej Bystrici. Objekt bol v zlom stave a potreboval veľa úprav ako na fasáde, tak v interiéri. Kompletne bola reštaurovaná štuková výzdoba fasády, kde boli doplnené chýbajúce časti štukovej výzdoby. Následne bola kompletne vypravená fasáda hrubou omietkou s ľahaním a modelovaním identickej výzdoby v jemnej omietke, impregnovaním a farebnými úpravami. Predsunutý arkier bolo treba staticky zabezpečiť výmenou stĺpov a nanovo zastrešiť. Ďalej bola potrebná rekonštrukcia gotického portálu. Výsledkom rekonštrukčných prác je jedna z najkrajších budov v centrálnej časti mesta Banská Bystrica.

❖ **Slovenské národné múzeum, štátna príspevková organizácia**

Spišský hrad- Vodovodná prípojka a technické riešenie odpadového kalového hospodárstva
Projekt bol podporený sumou: 15 000 000 Sk

V projekte ide o vybudovanie vodovodnej prípojky a odpadu do areálu Spišského hradu, ktoré má riešiť ako ekonomickú, tak predovšetkým hygienickú stránku prevádzky hradu. Rekonštrukcia spočívala na viacerých etapách počas ktorých bolo postupne vybudované potrubie a čerpacie stanice, hrad je teraz napojený na prívod pitnej vody Dúbrava ktorý je spravovaný Podtatranskou vodárenskou spoločnosťou.

❖ **Slovenské národné múzeum, štátna príspevková organizácia**

Hrad Krásna Hôrka
Projekt bol podporený sumou: 5 000 000 Sk

Na hrade Krásna hôrka bolo niekoľko problémov. Hlavným problémom bolo nedostatočné odvodnenie nádvorja a tým vznikajúce hygienické problémy, okrem toho voda obmývala dlažbu na nádvorí v kombinácii s veľkou návštevnosťou sa povrch dlažby obrúsil a stal sa klzkým. Tieto problémy bolo potrebné odstrániť vzhľadom na návštevníkov aj zamestnancov hradu. Etapovité práce na dlažbe nádvorja boli ukončené v skrátenej lehote a ohlasy zamestnancov aj návštevníkov sú iba pozitívne.

Prílohy:

- Príloha č.1 - Zoznam podporených subjektov v rokoch 2004-2006
- Prílohu č.2 - Kritériá hodnotenia programu
- Prílohu č.3 - Zoznam členov odbornej komisie
- Prílohu č.4 - Podporené pamiatky v médiách